

Frank en Gerrit van der Heijden

In de ogen van Gerrit en Frank van der Heijden blijft mrij economisch gezien het beste ras. Hun koeien halen een hoog eiwit en zorgen voor veel omzet en aanwas.

Aantal koeien:	100
Melkquotum:	820.000 kg
Hoeveelheid land:	25 ha eigendom, 17 ha pacht
Rollend jaargemiddelde:	4.02 7614 4,49 3,89

We hebben in 2009 vijf maanden boven de vier procent eiwit geze- ten. Gemiddeld over het hele jaar hebben we een melkprijs van 30,5 cent per kg melk gehad. In december kregen we zelfs nog bijna 39 cent.'

Frank van der Heijden (35) legt de meest recente mpr-uitslag voor zich op tafel. Hij wijst op het rollend jaargemiddelde dat momenteel op 7614 kg melk met 4,49% vet en 3,89% eiwit ligt. Van der Heijden – hij melkt samen met zijn vader Gerrit (65) in het Brabantse Oostelbeers een quotum van 820.000 kg vol met honderd koeien – hoeft niet lang na te denken over een verklaring voor het hoge eiwit-gehalte. 'Voor een groot deel komt dat doordat we met mrij-koeien werken. Mrij-koeien hebben een hoog eiwit en een hoge restwaarde. In onze ogen blijft mrij economisch gezien het beste ras.' Zijn vader Gerrit vult hem aan: 'We hebben al dertig jaar geen stieren met een min voor eiwit gebruikt.'

'Vooruitkruisen' met mrij

De veehouders noemen ook de probleemloosheid van de mrij-koeien als een sterk punt van het ras. 'Wij hebben geen strohok nodig voor verse koeien. Ze gaan er alleen in als ze moeten kalven, daarna doen we ze direct weer in het koppel.' De tussenkalftijd ligt op 370 dagen, het celgetal zit onder de 150.000 cellen per ml.

Klauwbekappen doet Van der Heijden als de koeien droog gaan. 'Als een mrij-koe ziek is, houdt ze op met melk geven. Het voordeel daarvan is dat een koe zichzelf

Gerrit en Frank van der Heijden ontvingen 30,5 cent per kg melk in 2009

Mrij-trouw levert hoge melkprijs op

Ze maakten een uitstapje naar holsteins, maar zijn helemaal terug bij mrij. Gerrit en Frank van der Heijden prijzen het eiwit, de restwaarde en de probleemloosheid van het ras. 'Ook na 2015 blijft het belangrijk wat er per koe onder de streep overblijft.'

tekst Inge van Drie

niet weggeeft, waardoor de kans groter is dat ze weer beter wordt.'

Terwijl om hen heen veel veehouders omschakelden naar holsteins, bleven de Van der Heijdens trouw aan het mrij-ras. 'Een tijdlang vonden veel mensen mrij

ouderwets. Nu merken we dat de waardering voor het ras weer toeneemt. Veehouders tonen meer interesse', geeft Frank aan.

Helemaal zuiver mrij is de veestapel overigens niet. Een deel van de melkkoeien

De excellente Martha 288 (v. Matthijs) produceerde al 44.267 kg melk met 3,94% eiwit

voert in meer of mindere mate holsteinbloed, vertelt Frank. 'Het is een poos wat lastiger geweest om goede mrij-stieren te vinden en bij het veebeoordelen kwam ik steeds goede holsteins tegen. We hebben toen een aantal holsteinstieren gebruikt, onder meer Kian.'

Inmiddels is het stiergebruik weer honderd procent mrij. 'Toen de dochters van de door ons gefokte stier Matthijs net zoveel bleken te geven als de holsteinkruisingen, zijn we weer volledig op mrij overgestapt.'

Zijn holsteinkruisingen kruist Frank van der Heijden nu weer terug – 'ik noem het liever vooruitkruisen' – met mrij. 'Op de Kians gebruik ik vooral Matthijs.' Over de resultaten van de kruisingsproducten zijn de Van der Heijdens goed te spreken. 'We melken bijvoorbeeld een Cor 53 uit een Daandochter. Die is voorspeld op 12.669 kg melk met 4,07% vet en 3,81% eiwit.'

35 Matthijsdochters

Over het huidige mrij-aanbod hebben de veehouders geen klagen, onder meer dankzij de foktechnische samenwerking met Duitsland. 'Dat biedt meer keus. Toch blijf ik nog een beetje voorzichtig. We hebben in het verleden ook Duits geteste stieren als Parole, Door en Buster gebruikt. Die vielen niet altijd mee', geeft Frank aan. De Brabantse veehouder hoopt dat ook in het mrij-fokprogramma op termijn genomic selection een rol zal spelen. 'Het mrij-proefstiergebruik is afgenomen nu het niet meer verplicht is om een bepaald percentage van de koeien met een proefstier te insemineren. Het duurt daardoor langer voor mrij-stieren een fokwaarde met een goede betrouwbaarheid hebben. Ik hoop dat de betrouwbaarheid van proefstieren door genomic selection sneller op een goed niveau is.'

Behalve proefstieren gebruiken de Van der Heijdens nu stieren als Donald 516, Menno, Baltimore, René en niet te vergeten de zelf gefokte Matthijs (v. Manuel 214). 'We hebben nog een aantal rietjes van Matthijs. We gebruiken hem op de betere koeien.'

Uit de proefperiode kreeg Van der Heijden al vier dochters van Matthijs aan de melk. Een daarvan is de met 90 punten ingeschreven Martha 288. De net voor de vijfde keer gekalfde Matthijsdochter produceerde tot nu toe 44.267 kg melk met 4,32% vet en 3,94% eiwit. Haar stierkalf van Bester ging naar CRV. 'We hebben in totaal, jongvee meegerekend, wel 35 Matthijsdochters. Ze geven ge-

Jana 225 (Cor 53 x Daan), voorspeld op 12.669 kg melk met 4,07% vet en 3,81% eiwit

makkelijk melk, hebben goede uiers en benen en lijken gemakkelijk oud te kunnen worden. Matthijs past goed op vrij grote koeien met voldoende bespierung.' Dat sommige mrij-stieren een klein deel holsteinbloed voeren, vindt Frank van der Heijden geen probleem. 'Je moet naar de kwaliteit van de stieren kijken. Er zijn stieren met een 100 procent mrijbloedvoering die voor bijvoorbeeld bespierung minder scoren dan stieren met 87,5 procent.'

Niet bezuinigen op krachtvoer

Buiten komen de melkkoeien al een paar jaar niet meer. Bij de droge koeien en het jongvee wordt nog wel weidegang toegepast. 'Onze huiskavel is met twaalf hectare te klein voor het weiden van alle koeien. We voeren nu jaarrond een rantsoen van half gras en half mais. Afhankelijk van de dikte van de mest vullen we dat aan met aardappelsnippers of voeraardappels.'

Via de krachtvoercomputer krijgen de koeien zetmeelbrok – tot maximaal 8,5 kg – en gemiddeld 1,5 kg soja per koe. 'Het ureumgehalte proberen we rond de 25 te houden. Is het ureumgehalte te hoog, dan verminderen we de sojagift.' De krachtvoerkosten liggen momenteel op 5,7 cent per kg melk, de kosten voor de stieren en het jongvee niet meegerekend. 'We proberen het krachtvoerverbruik rond de 25 kg per 100 kg melk te houden', stelt Frank. 'Koeien die niet voldoende krachtvoer krijgen, teren in op

hun reserves. We zorgen er ook voor dat koeien die langer in lactatie zijn, nog voldoende eiwit krijgen. De melkgift gaat anders te snel naar beneden. Een mrij-koe heeft nu eenmaal niet die drang om melk te geven als een holsteinkoe.'

Extra krachtvoer is Van der Heijden ook kwijt aan het zelf afmesten van zijn uitstootkoeien. Daar staat tegenover dat de post omzet en aanwas met 8,1 cent per kg melk op een hoog niveau ligt. Van der Heijden haalt dat deels uit de hoge opbrengst van kalveren en uitstootkoeien. Ook de verkoop van stieren voor natuurlijke dekking brengt extra geld in het laatje. 'Jaarlijks verkopen we vijftien tot twintig stieren van een jaar oud.'

Ook na 2015 mrij

Vanwege stalruimte kan Van der Heijden momenteel niet verder groeien in aantal koeien. Hij heeft plannen om de stal te verlengen met veertig boxen. 'Ik hoef niet per se naar tweehonderd koeien. Ik wil het werk graag zonder personeel rond blijven zetten.' Van der Heijden kiest daarbij voor geleidelijke groei. 'Van mij hoeft de stal niet in één keer vol. Ik zie het niet zitten om met van die grote stappen te groeien. Ik wil met eigen fok de veestapel uitbreiden.'

Het aantal koeien mag dan misschien veranderen, Van der Heijden is niet plan om het ras aan te passen. 'We blijven mrij's melken. Ook na 2015 blijft het belangrijk wat er per koe onder de streep overblijft.'